De Vreedzame School

voor nieuwkomerskinderen

Handreiking Blok 3

We hebben oor voor elkaar

De Vreedzame School

voor nieuwkomerskinderen

Handreiking Blok 3

We hebben oor voor elkaar

Inhoudsopgave

Handreiking bij Blok 3
We hebben oor voor elkaar 3

- **Geeft u de lessen voor het eerst?** 3
- **Doel Blok 3** 3
- **Communiceren met nieuwkomerskinderen** 3
- **Leerlingen leren in Blok 3** 4
- **U staat model** 4

Activiteiten en lessen Blok 3
We hebben oor voor elkaar

Activiteiten Blok 3
- **Activiteit 3.1 - Vertel het maar!**
- **Activiteit 3.2 - Luister maar!**
- **Activiteit 3.3 - Vraag het maar!**
- **Activiteit 3.4 - Wat kies jij?**
- **Activiteit 3.5 - Wat vind jij?**

Lessen Blok 3
- **Les 3.1 - Ik wil je wat vertellen!**
- **Les 3.2 - Kijk eens naar mij!**
- **Les 3.3 - Luisteren en vragen stellen**
- **Les 3.4 - Wat vind jij?**
- **Les 3.5 - We hebben oor voor elkaar**

Handreiking bij Blok 3
We hebben oor voor elkaar

Geeft u deze lessen voor het eerst?

In de inleiding van Blok 3 van het basiscurriculum vindt u de achtergrondinformatie bij dit blok. We raden u aan om deze informatie te lezen voor u deze lessen gaat geven. Hieronder vindt u aanvullende informatie bij dit blok, specifiek gericht op het onderwijs aan nieuwkomers-kinderen.

Doel Blok 3

Leerlingen leren belangrijke communicatieve vaardigheden, zoals goed luisteren, vragen stellen, gebruik maken van lichaamstaal, je mening geven en deelnemen aan een groeps-gesprek.

Communiceren met nieuwkomerskinderen

In Blok 3 gaan we met leerlingen na wat er nodig is om goed met elkaar te communiceren. Dit is een uitdaging als de taal nog onvoldoende beheerst wordt, maar het biedt ook gerichte ondersteuning bij het leren van de taal. Zo leren leerlingen bijvoorbeeld in les 3.2 hoe ze gebruik kunnen maken van lichaamstaal, om anderen beter te begrijpen of om zelf begrepen te worden.
Om die reden wordt u ook als leerkracht uitgenodigd om veel gebruik te maken van non-verbale communicatie (zie het kopje: U staat model).
De manier van communiceren die u aanreikt in de lessen kan verschillen met de manier waarop leerlingen dit in de thuissituatie gewend zijn. Zo kunnen er verschillen zijn in de (in)directe manier van communiceren. Observeer daarom de manier waarop leerlingen met hun ouders communiceren. Ook in uw contact met ouders/ verzorgers kunt u uitwisselen op welke manier gecommuniceerd wordt. Dit biedt aanknopingspunten voor de lessen. Heb ook tijdens de lessen oog voor de manier interactie, bijvoorbeeld in het al dan niet maken van oogcontact.
Het begrip misverstand bieden we in deze lessen, anders dan in het basiscurriculum, niet aan. (Is uw groep toe aan dit onderwerp, gebruik dan de lessen van het bassicurriculum).
Wel is het goed om alert te zijn op misverstanden die kunnen ontstaan in de communicatie. Zo spreken ouders en kinderen die de Nederlandse taal nog onvoldoende beheersen vaak in korte een of twee-woordszinnen. Hierbij kunnen woorden anders geïnterpreteerd worden of bent u misschien geneigd vanuit uw eigen kader uitleg te geven aan wat er gezegd wordt. Hierdoor kunnen er misverstanden ontstaan. Maak misverstanden bespreekbaar. Doorgaans versterkt het de openheid in het contact.
In de lessen vindt u suggesties om leerlingen hun ouders te laten uitleggen wat ze aan communicatieve vaardigheden geleerd hebben.

In de activiteiten en de eerste drie lessen bieden we een aantal basisvaardigheden aan. Wanneer uw leerlingen al eerder in staat zijn hun mening te geven (zie les 3.4), kunt u deze stap eerder maken.

Leerlingen leren in Blok 3:

- wat goed luisteren inhoudt (elkaar aankijken, elkaar uit laten praten, vragen stellen)
- dat ze vragen kunnen stellen als ze elkaar niet begrijpen
- dat ze bij het luisteren ook gebruik kunnen maken van lichaamstaal en mimiek
- dat ze bij het luisteren ook kunnen letten op de toon waarop iemand iets zegt
- een eigen mening te ontwikkelen
- de eigen mening te delen in een gesprek
- dat mensen verschillende meningen kunnen hebben over iets
- dat ze inspraak hebben in onderwerpen die leerlingen aangaan in de school

U staat model

Blok 3 vraagt van u als leerkracht, nog meer dan de voorgaande blokken, een juiste afstemming op het taalniveau van de leerlingen. Dit heeft te maken met het feit dat we in dit blok oefenen met communicatieve vaardigheden, waarbij het gebruik van mondelinge taal een belangrijke rol speelt. In de activiteiten en lessen vindt u regelmatig suggesties om af te stemmen op de verschillen in beheersing van het Nederlands. Enerzijds zijn deze suggesties gericht op uw eigen gedrag en (non)verbale communicatie en anderzijds op het mobiliseren van andere leerlingen in uw groep die de taal al beter beheersen en als maatje en/of tolk kunnen optreden. Laat leerlingen waar nodig ook in hun moedertaal communiceren. U kunt met uw gedrag de leerlingen extra ondersteunen door de volgende suggesties:

- Stem uw taalniveau af op dat van de leerlingen: gebruik eenvoudige woorden, korte zinnen en spreek in een rustig tempo
- Ondersteun uw taalgebruik met uw mimiek
- Gebruik gebaren om uw taal te verduidelijken
- Ondertitel wat er gebeurt in contacten tussen leerlingen. Zo leren ze welk effect hun gedrag op anderen heeft en wat het perspectief is van de ander. ‘Ik denk dat je boos bent, want je doet zo (U laat zien hoe de leerling zijn vuisten balt en boos kijkt), ik denk omdat Aziz jou duwde’.
- Zorg ervoor dat uw lichaamstaal congruent is met wat u zegt. Als u bijvoorbeeld boos bent om iets, mag dat te zien zijn en kunt u dit benoemen. Leerlingen die nog onvoldoende over taal beschikken zijn extra gericht op uw expressie, de toon waarop u iets zegt en uw lichaamstaal, om te begrijpen wat u zegt. Het is dus van belang dat uw non-verbale communicatie aansluit bij wat u zegt.
- Wees ook attent op de lichaamstaal van ouders en op uw eigen non-verbale communicatie naar ouders toe.
- Bij een leerling waarmee u moeilijk contact krijgt, kunt u proberen de lichaamstaal te spiegelen. Neem tijdens een activiteit de houding en beweging van de leerling (enigszins) over. Op deze manier zet u op een andere manier een communicatieproces op gang en vergroot u de kans op aansluiting. Regelmatig spiegelen van lichaamstaal zal er ook toe bijdragen dat u zich beter kunt inleven in deze leerling.
- Ondersteun verbale informatie visueel met picto’s, illustraties, attributen die in de activiteiten en lessen gebruikt worden.

lichaamstaal

- Laat leerlingen ook in hun moedertaal communiceren.
- Laat leerlingen vertellen hoe ze in hun moedertaal omgaan met oogcontact, luisteren et cetera.
- Stimuleer ‘horizontale communicatie’ waarbij u zorgt dat leerlingen zoveel mogelijk met elkaar in gesprek raken. Dit kunt u doen door:
  - Gebruik te maken van de Vreedzame Schoolbal en leerlingen elkaar de beurt te laten geven.
  - Gebruik te maken van coöperatieve werkvormen.
  - Te zorgen dat leerlingen in een *ronde* kring zitten, zodat leerlingen elkaar goed kunnen zien en zo bij het luisteren gebruik kunnen maken van non-verbale informatie.
  - Te zorgen dat u leerlingen op elkaar laat reageren (Wie vindt dit ook? Wie denkt hier anders over? Wie wil hierover een vraag stellen aan Yasmin?)
- Stimuleer dat leerlingen goed naar elkaar luisteren.
- Geef opstekers voor goed luistergedrag.
- Laat leerlingen elkaar opstekers geven voor luistergedrag.
- Vraag een kind het luistergedrag te observeren tijdens een groepsgesprek.
- Benoem de komende tijd verschillende meningen die er zijn in de groep.
- Vraag leerlingen regelmatig naar hun mening. Realiseer u hierbij dat het zo kan zijn, dat leerlingen niet gewend zijn hun eigen mening te geven.
- Benadruk het positieve van het bestaan van verschillende meningen.
- Geef leerlingen inspraak in onderwerpen die voor hen belangrijk zijn en waarover ze mee kunnen beslissen.

Activiteiten en lessen Blok 3
We hebben oor voor elkaar

Activiteit	Les
3.1 Vertel het maar! **Kern:** De leerlingen voelen zich uitgenodigd om te praten.	**3.1 Ik wil je wat vertellen!** **Kern:** De leerlingen leren communicatieve vaardigheden als vertellen, luisteren, oogcontact maken en elkaar niet onderbreken.
3.2 Luister maar! **Kern:** De leerlingen verkennen hoe ze goed naar elkaar kunnen luisteren.	**3.2 Kijk eens naar mij!** **Kern:** De leerlingen leren gebruik te maken van lichaamstaal en mimiek.
3.3 Vraag het maar! **Kern:** De leerlingen krijgen de gelegenheid om (aardige) vragen te stellen.	**3.3 Luisteren en vragen stellen** **Kern:** De leerlingen leren vragen te stellen in gesprekken, gekoppeld aan de vaardigheden van goed luisteren.
3.4 Wat kies jij? **Kern:** De leerlingen worden uitgenodigd om een eigen keuze te maken.	**3.4 Wat vind jij?** **Kern:** De leerlingen leren hun mening te geven en te luisteren naar andermans mening.
3.5 Wat vind jij? **Kern:** De leerlingen worden uitgenodigd om hun eigen mening te geven.	**3.5 We hebben oor voor elkaar** **Kern:** De leerlingen houden een vergadering, om alles wat ze hebben geleerd in dit blok toe te kunnen passen.

Suggesties voor prentenboeken bij dit blok vindt u op de website.

CED groep

Als leren je lief is

www.cedgroep.nl

KINDERPOSTZEGELS

voor kinderen door kinderen